

SZÉCSÉNYI HIRLAP

BSZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI ÉS MŰGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 8 korona — Fél évre 4 korona.
Negyed évre 2 korona,
Egyes szám ára 16 fillér.
Előfizetések a kiadóhivatalhoz küldendők.

Kiadótulajdonos: Glatstein Adolf.

Főmunkatárs:

KARDOS ISTVÁN és IFJ. SZÁDER GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Rákóczi-út 565.

ELŐFIZETÉSI PÉNZEK,

reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Nyilttéri közlemények soronként 50 fillér.
Hirdetések egyezség szerint.

Karácsony.

(V. L.) A római imperium hatalmának delelőjén, Augusztusnak, az első dicsőségesen uralkodónak hatalma teljében, — a hatalmas birodalom egy kis megvetett provinciájának Bethlehem városában született egy rongyos, vihartépte istállóban a gyermek, a kire szeretettel lehettek az istálló állatai, hogy meg ne fagyják, a kinek imádására megérkeztek a napkeléti bölcsék, a kinek jöttére a bethlehemi pásztorok az égen csodajeleket látnak, angyalok hirdették a Megváltó születését, és a kit élete rövid és egyenes útja felmagasztal isteni küldetésében. És azóta, hogy hitéért vértanú halált szenvedett, — a koreszmék változó fordulatai ellenére, immár kétezred éven át, egyre több rajongó hívét, imádját hódítja millió számra és az őt világrészben.

Mindenüvé, melyet emberi ész, akaraterő, bátorság, lelemény, vagy véletlen az embernek ebből a földből új földrészt fölfedez, — az első hódítóeszköz Jézus hite. A keresztény hitalapítónak keresztény kultúrája az, mely a fehér fajtól megrémült idegen, vad népeket először megnyeri, elbájolja, megszelidíti és az emberi haladás útjára vonja. Nagy joggal magasztalhatta éppen e napokban az ékesszava Prónay Dezső báró a keresztény kultúra áldását az emberiségre. Hiszen mióta ember él, olyan nagy, fordula-

tos esemény nem volt a földön, mint a kereszténység hirdetése és elterjedése.

Valóban isteni erejű a keresztény hit mert tanításai, hitbeli tételei isteniek. Judea és Galileában, a hol nagy foku filozófiai viták mentek végbe abban az időben és a hol megvolt a keresztény igazságoknak derengő sejtése, — a jeruzsálemi virágvasárnapi bevonuló fényes külsőségei mutatják — milyen ellenállhatatlan erővel ragadta el a lelkeket Jézus tanítása, vonzó egyénisége, lemondása, élete, melylyel tanítását példázta és megerősítette.

És e mindenben kétkedő korban, a mikor zavaros, ki nem alakult sokban érthetetlen koreszmék piszkos tájéka hullámszik a keresztény egyház felé, — a karácsonyi harangszó, a fénydugályos karácsonyfa hány tévelygős, hitében ingadozó és közömbös hódít vissza a keresztény vallásnak. És mindaz az emlék, mely a karácsonyhoz tapad.

Igen sokan, a kik félik a keresztény kultúrát ebben a dekadens korban, felejtették színekké festik, micsoda rombolást okozhat az emberiség között, ha sikerülne a keresztény egyházak ellen való harc. Csak-hogy nem fog sikerülni! Mindaddig, amíg lesznek édes anyák, akik gyermekeikhez így szólnak: Kis kacsóid összetéve szépen, imádkozzál édes gyermekem! — addig ne féljünk. Az édes anya áldott szeretete talizmánnal látja el gyermekét az egész életre:

a vallás vigasztalását nyújtván részére főleg balsorsában. És azt a gyermeket, akit az édes anya tanított imádkozni, ne féltsük még a hitbeli közöny nehéz és sivar óraiban se, mert ennek bizonyosan kongani fog a karácson harangszó, a mely oda viszi Jézus járszóhoz, ahol kétezred éven át a szeretett borult az emberiségre.

És ez szolgáljon ebben a sivar korban vigasztalására azoknak a boldogoknak, a kik hisznek.

És ezért ápoljuk, tartsuk fenn a Karácsonyunk minpen költészetét, évezredes szokását. Egész évben gyűlölködünk, legalább a Karácsony hozzon össze szeretetben. Vajha a Karácsony még azzal a csodás bűvölő erővel bírna, hogy a viszályos pártos magyarokat is összehékitené, akik a nemzet békekarácsonyfája alatt így szólnának: „Szeressük jobban a hazát, semmint gyűlöljük felfogásbeli különbségünkért egymást.” De ez már nemzeti sajátosságunk és évszázados hűnünk megtagadása lenne. Kétségtelen, amely nem következhet be.

Konduj meg Karácsonyi harang, hirdesd a szeretetet az emberek között. Tisztíts meg az életharcában ránk rakódott salaktól s engedd, hogy a karácsonyfa alatt abból az örömből, melyet a gyermekek oly megindítóan éreznek, ránk is hintődjenek minél több.

Boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk olvasóinknak.

◎ TÁRCZA ◎

Karácsonykor.

Szabolcska Mihály.

Ajtó ma ne legyen bezárva,
Se konyhókba, se palotákba.
Hagyjalok nyitva a házatokat ma
És a szíveteket . . .
A megváltó ma született!

Az elhagyottak és szegények
Hadd leljenek ma menedéket.
Meleg vacsorát, puha, lágy kalácsot,
Édes szeretetet . . .
A Megváltó ma született!

Ma az útásra emelt kéznek
Tüzére hulljon halk ígézet.
S változtasson belőle gyöngén, lágyan
Simogató kezét . . .
A megváltó ma született!

Gyűlölség, irigység, kajánság
Viszítse el ma királyságát,
Hamupipóke: Szeretet — te légy Ur
Ma a világ felett . . .
A megváltó ma született.

Interju.

Irtó: Jászai Mari.

Ugy vannak velünk az újságírók, mint a gyermek a babajátékával; — amíg a szemét ki nem piszkálta az ujjacskáival, hogy megnézze mi van mögötte, — és a gyomrából ki nem húzódta a kenderkócot, addig szereti: azután földhöz vágja és keres új babát; kivált idegen autazókat, kikhez nehéz, vagy pláne lehetetlen bejutni. Akikhez lehetetlen bejutni, azok az egész Istennők!

Egy előrangú journalista sutlogó áhítattal beszélt nekem egy ilyenről, amiért semmi kincsért sem tudott bejutni hozzá, amiért az misztikus ködbe burkolódzik előtűk, és sem zsurnalisztát nem fogad, sem újságot nem olvas! Ellenben Egy 70 frtos könyvszámláján ennek a külföldinek extasisba esett az a magyar journalista a lapja hátsóháján. — Ha tudtam volna, hogy ez oly igen imponál neki — majdnem annyira, mint az, hogy sirásközben a puszta kezével törölgette az orrát, szalon ruhában! akkor meghívtam volna magamhoz, ahol gyönyörködhetett volna a könyvszekrényeimben nem egy olyan munkában, melynek egy-egy kö-

tete kerül annyiba, holott Isten bocsássa meg csak azok vagyunk amik ők, a külföldiért ájaldozó kritikus urak: magyarok; ha meg nem sértem vele? —

Mint fölényes nagy tulajdonságát emlegetik csodálói ezen idegen nagyságnak, hogy újságot nem olvas! (Éppen az újságírók!)

Ezzel szemben én azt merem állítani, hogy nagyobb bátorság kell ahhoz, hogy az ember mindent elolvasson.

Újságot nem olvasni óriási kényelem, könyveket olvasni gyönyörűség!

Újságot olvasni a legfárasztóbb közelesség.

A mindennapi küzdelem megkezdése az. Az eleven levegő beszívása, mely éltet és öl. Abból érzem meg a velem együtt élő embertársaim szíve löktetését, az örömet és fájdalmát, valamint embertestvéreim is az enyémet melyet egymással megosztunk.

Elzárkózni az eleven élet küzdelme elől nem lehet érdeme, dicsősége senkinek, aki ennek a társadalomnak a javait elfogadja és élvezi.

És önök maguk mondják, hogy annyi-val érdekesebb, amennyivel inkább elzárkózik önök elől. — Ezt értem. Ez önök emberi.

● ● HIREK ● ●

T. előfizetőink és olvasóinknak kellemes karácsonyi ünnepeket kíván

a KIADÓHIVATAL.

A király álma.

— Karácsonyi legenda. —

Álmodott a király. És álma oly szép volt. Hóval borított tájakról kis gyermekek csoportosa közeledtek feléje. Karácsony este volt. És megzörgették ablakát.

— Meghallgatják-e az angyali vigasztogót? szölkáltak be a király ablakán.

A király igent intett, amire az apró gyermekek kórusban, mintha csak angyalok lettek volna, elkezdtek énekelni:

„Csorda pásztorok, midőn Bethlehembe
Csordát őriznek éjjel a mezőbe
Isten angyali jönnének hozzájok!”

A király sok gyönyörűsépet hall; de ilyet még soha. Kitekintett ablakán a hőmezőre, a birkabekesben énekelő gyereksereg-
re és álmelkedva kiáltott föl:

— Honnan-e filoméla hangok!

Kinyitotta az ablakát és mintha madár lett volna, hiszen a mesében minden lehetőség, egyik gyermek felugrott a király kastély ablakára, és megszólalt:

— Köszöntöm a magyarok fölséges királyát az Uristen meg sok-sok karácsonyig éltesse. Bort, buzát, békességet:

A királynak aunyira tetszett a kis pufók magyar gyerek, hogy ölbe emelte, és homloka közepén megcsókolta.

De ekkor történt csak csodás dolog! A kis pufók magyar gyerek feje fölött szép fényes csillag ragyogott. Csodálatos tünemény, mely tulragyogta a királyi ragyogványokat és fénye elhatolt messze földre. (Azóta is vitatkoznak a tudósok, hogy micsoda meteor szaladt le akkor az égről?)

És azóta huszonhárom esztendő telt el,

megrakodva birval és örömmel, — hogy a király ezeket álmodta. Ez idő alatt a béke fehér galambja majd a háboru fekete vihar-madara szállodogált a Burg fölött, erős gondokat, álmattan éjszakákat hozva a népeit szerető királynak.

De most Karácsony előtt ujra szép álmodott a királynak, folytatása a soha el nem feledett 23 év előtti édes karácsonyi álomnak.

Azt álmodta a király, hogy a Magyar Alföld rónáin gyönyörű sorokban megindultak a magyar békák feléje. És a ki őket vezette, annak a feje fölött ujra látszott az a ragyogo csillag, mely ámulatba ejtette 23 év előtt, Mintha megnövekedve, ugyan az a szöke pufók magyar gyerek tartaná a Manlichert, aki ezelőtt 23 évvel a bethlelemi pásztori énekekkel lepte meg.

Egyre nőtt a királyi palota nagy térségén a tömeg. És egyre fényesebben ragyogott a karácsonyi csillag. Százerek ajakáról zendült feléje.

— Boldog Karácsonyt a békeszerző királynak!

Majd megváltozott a kép, kitárult előtte de az álom nagy arányaival Magyarország térképe. Az álom tünderei hozták elébe a Divénynél befutó Dunát, a Vág dicsőség-hirdető magyar váromjait, az aranykalással ékes alföldi rónát, majd tul a Királyhágón a Retyezát fönséges ormát, s odafönt a király hegyeket s odalent a szőlőgereszdekkel ékes déli lejtőket,

És ahova a király nézett, nem látott mást, mint ünnepidőbe öltözött magyar anyákat, akik a rózsakoszorúval kezükben közeledtek feléje, a szemükben a bál és megindulás, ajkukon pedig megnem szünő módon ez az imaszereű kiáltás:

— Ringasd álomtündére boldog álomba a mi dicső királyunkat, aki bölcs nyugalomával, békeszeretetével lehetővé tette, hogy nekünk boldog Karácsonyunk legyen. Hogy nem kell aggódnunk háboruba szólított magzatunkért, és nem kell gyászolni a csatási-

kon elesett vérünket. Óh! áldott legyen a békeszerző király.

... Vajjon így álmodta ezt meg a király? ...

Gyász hír. László Gyula a simonytornyai takarékpénztár főkönyvelője, — városunk szülőije — f. hó 17-én 43 éves korában váratlanul elhunyt Budapesten. A korán elhunyt tehetséges embert neje és két fia valamint nagykiterjedésű rokonsága gyászolja.

Esküdtek. Az 1914. évre városunkból a következő esküdtek sorsoltattak ki: Alács Kálmán dr., Donner Kálmán, Engel Bernát, Fertő Ferencz, Giattstein Adolf, ifj. Géczy Ferencz, Dr. Káldor Jenő, Kálmán Sándor, Parditka Dezső, Popovics János, Schück Ferenc, Dr. Strömpel József, Dr. Seidner Mór, Szemes Jakab, Vancsó Béla és Weisz Mór.

Negyven koronán aluli perben a felelősségi ítélet bélyegmentes. A pénzügyminiszter körrendelete szerint a községi bíróság előtt ítélettel elintéztett, de onnan a kir. bíróság elé vitt és ott folytatólag tárgyalat peres ügyekben a járásbírók által hozott ítéletek bélyegmentesek.

Detektívek csendőrszolgálatban.

A magyar csendőrség vezető köreiben igen nevezetes reformmal foglalkoznak. A csendőrszolgálat modern átalakításáról van szó. A csendőrség most való felfegyverkezésének szembeötlő hibáin kívánnak javítani s ezzel kapcsolatos az a terv, — hogy a csendőrség intelligenzájánál fogva alkalmas elemeket detektívserű szolgálataira képezik ki. — Csak laikus előtt tűnhet fel különösnek, amit a szakkörök régeu megalapítottak, hogy a csendőrség mai ruházata és fegyverzete a pusztai, lantyal országuti és falusi nyomozások sikerét igen gyakran veszélyezteti. A csillogó gomb, szikrázó szuronyhegy a lehető legkitűnőbb célpont a sötét éjszakában rejtőzködő gonosztevőnek, aki biztos és láthatatlan bűvőhelyéről nem egyszer terítheti le a portyázó csendőrt, akinek közeledését a zörgő fegyver, meg a kopogó csizma is elarolja. Hozzájárul mindehhez, hogy a csendőr

De bocsássák meg nekünk, hogy mi nem tehetjük; a felhő-takaró nagyon sok pénzbe kerül. Az Olympus drága! Magyarországon nem telik arra a fejedelmi kényelemre, hogy elzárkózhassunk. Egy ilyen, rajtunk keresztül száguldó üstökös csillagét is csak pár napra bírjuk kifizetni, — otthon ók is olcsóbban adják. — De itt a körutjuk kifizeti a titkárt, impressáriot, komornákat, akik elálják körülöttük az utat a közeledők előtt.

A mi vendégzereplési körülményeink ezt a luxust meg nem engedik. Mihozzánk az újságíró urak egyszerűen bekopognak és benyitnak patriarchalisan: bemutatkoznak, beszélgetünk — kész az interjú. Lehull a saisi fatyol, vége a misztériumnak, a baba gyomra kifordítva, abban is csak fűrészpör volt.

Fiatál koromban, — mig mindent ropant komolyan vettem, — nekem minden interjú vesszőfutás volt. Ijedséget és szivdobogást okozott, mert azt éreztem, hogy: most olyannak kell lennem, amilyen lenni nem tudok: érdekesnek, briliánsnak, rendkívülinek! — Kevés tudásommal, nagy naivitásommal, éreztem én ugy homályosan, hogy ez ember-kinzás, hogy külbomb ugy sem tudok lenni itt a szobámban, mint a szimpadon, ahol a lelkem javát adom, ahol egye-

dül érzem magamat otthon — mig itt gyalogszerrel, lefegyverezve bátortalan és ügyetlen vagyok?

Ez az érzésem idővel határozott tudattá vált, sőt nagy tekintély nyomta rá az igazság pecsétjét? Oszkár Wilde mondta ki a művészekről, haed huzzam rá ezt a törvényt a mi hivatásunkra is: Azok a művészek, akik (nappali társaságban) föllépésükkel másokat elbájolnak, rossz művészek? Jó művészek mindenüket a művészetüknek adják és ezért magukban érdektelenek.

Tövbéd pedig: Egy valóban nagy művész a legköltőtlenebb lény minden élő lény között.

Okvetlenül ennek igazságot érzi a főnn említett külföldi diva, azért nem száll le olympusi magaslatáról az interjú profán közelségére.

Mióta az emberség, nem pedig csak a színészet a legmagasabb ideálom, mióta nem tartom kötelességemnek minden áron és erővel — esettén érdekesnek látszani, azóta nincs lámpalázam az interjúk alatt. Nem félek olyan embernek látszani nappali viselkedésben, amilyennek az Isten megteremtett; sőt mióta tudom, hogy nem kell csodabogarat csinálnom magamból, igen örömezt beszéllek minden felebarátommal, az ellen-

ségeimmel is. Nem féltém fölök sem a tudatlanságomat. Ahol az én tudásom véget ér, ott kezdem én a kérdezősködést és a látogatás végével kvittek vagyunk.

Arcképek.

Két kis arckép áll előttem
Hosszan elmerengve nézem. —
Akik adták bizonyára
Elfeledtek régesrégen.

Mint a csillag fel-fel tűnnek
Borult égen életemnek;
Almámban számtalanszor
Mosolyogva megjelennek.

Álom, álom, édes álom, —
Édes emlék ne járjz velem . . .
Ugy szeretnék halva lenni
Hogy ne lenne több reggelem.

Az egyik: a menyországom
Minden üdve boldogsága . . .
Szerelméért égő szivem
Mindennapi imádsága.

A másik: elhaló ima, —
Bálvány egy vérző oltáron . . .
Érzem, csak egy szavától függ,
Az áletem vagy halálom.

Irta: Jambrikus János.

roppant terhet cipel. A nehéz csákó, a karabély, a kard, a tarisznya, a patronlátska, a köpeny rengeleg súly s a gyakori szükséges gyors mozgást, hajsza idején nélkülözhetetlen fürgeséget a csendőr ennél fogva nem felythet ki. A nyomozó szolgálat másik rég érzett hiánya, hogy a csendőrség detektivekkel nem rendelkezik. A polgári nyomozó kétségkívül igen sok komplikált esetben tenne nagy szolgálatot a vizsgálat sikere szempontjából. Fel is merült már illetékes helyen a terv, hogy a detektivrendszert életbeléptetik, de a konzervatív tábornokok idegenkedtek a gondojattól, mert az volt az álláspontjuk, hogy a csendőr elsősorban katona s ennél fogva a fegyelmi rendet sértene meg, — ha civilbe öltözködnek.

Színészet. Könyves Jenő színtársulata városunkban f. hó 18-án kezdte meg két hetit vendégszereplését a „Hungária” szálló nagytermében. — Első bemutató előadásul színre került: „Halló” 3 felvonásos vígjáték. Az összes szereplők kitűnően megállták helyüket. A jeles színtársulatot a n. é. közönség sz. figyelmébe ajánljuk. — Ma pénteken színre kerül: „Rang és mód” 3 felvonásos társadalmi színmű. — Szombaton a „Faun” vígjáték. — Vasárnap „Az arany ember” énekes-bohózat kerülnek bemutatásra. Az előadásokról bővebb kritikát jövő számunkban fogunk adni.

Búcsúvétel. Pártos József, — elköltözködése alkalmából — jóbarátainak és ismerőseinek ezton mond Isten hozzádot.

Gondossuk rétejüket. A „Köztelek” legutóbbi számában ismerteti karintiai havasi legelőkön végzett műtrágyázási kísérletek eredményeit. E havasokon az iszlálló trágyával egyedül, — vagy a kettő keverékével trágyázva, az állagos termések hektáronként 1908-ban 969 kg.-ról 2730 kg.-ra, 1909-ben 1100 kg.-ról 3010 kg.-ra, 1910-ben 1759 kg.-ról 2678 kg.-ra, 1911-ben 2460 kg.-ról 3530 kg.-ra, 1912-ben 1335 kg.-ról 2139 kg.-ra emelkedett, s a 12 réte közül nem egy tiszta-hatszoros termést adott a műtrágyázás következtében, s a termett széna minőségileg is sokat javult. Most volna nálunk is nálunk is aónak az ideje, hogy gazdáink rétejeiket és legelőiket keresztül-kasul meghoránálják, a kálszuperfoszfáttal beszórják, s így azok termését már a jövő évben megkészserezzék.

CSARNOK.

A mozgósínházak értékelése.

— A tanítók könyvéből. —

Irtá: Urbányi C. József.

Hogy a közérkölcshöket a sejtön kívül különösen a mozgósínház mily félre utra tereli, az a fővárosi rendőri bíróság 1911. évi statisztikája is mutatja. Letárgyaltatott 5170 ügy, miből 870 a leányokra esik. Ehből 4787 a kihágási eset s 753 esetben leánykák a részesek. Kor szerint 12 éven alul 571 gyermek került a rendőrbíróság elé. A leányok nagyobbrészt csavargás s ehből eredő erkölcstelen bűnök miatt állítatnak elő. S vajjon a vidéki városokban jobbak az erkölcshök?

Az élet tarka krónikája nap-nap után mutatja nemcsak városban, de már falun is a mozgók romboló hatásait. S az evangélistának szeztírásai szavai újra beteljesednek, mikor igévé akarják tenni a hazugság szel-

lemét: „hatalom adaték neki minden nemecstegen és népen, nyelvan és nemzeten. És imádták őt mindnyájan a föld lakói”. Szinte pogányi bálványimádássá fajult a mozi-láz. Ebben pedig a legsajnálatosabb, hogy a kulturtényező mozgósínházak alacsony üzleti érdekből a lelkek megrontóivá szegődnek, nem törődve hogy az esőként hulló aranyok mennyi ifju leket szennyeznek be, — tettek tönkre. S azok akik a Kiszsiak, Hunyadiak, Dugovicok, Rákócziak nemzet-védelméből kulturbestianizmust szimatoltak, az ifju lelket féltve a vérengzéstől — mer hisz Lobslen és Stern William vizsgálatai szerint is a történelem érdekli a legjobban a gyermeket — nem törődnek azzal, hogy az üzérkedő mozisok a nemzetnek mily megrontói akkor, mikor a legpiszkosabb történeteket vonultatják fel a vásznon. Jól tudják, a gyermek lélektanának motívumait a szenzációval hiro cselekmények dominálják. Ezt szután ki is használják, Amde nem nekünk pedagógusoknak kell résen állni jobban a szölnél is, ha a jövőt akarják megingatni a jelennék kapzsizságával? Sok szó esik a patronázs teendőről is.

A kormány és hatóságok kiváló gondot fordítanak a már züllöttekre. Nem lenne üdvösebb a züllöttséget megelőzni? A büntett problémájának valósággal nincs más megoldása, mint a büntettet előidézö okok elhárítása és nagyon igaz: minden büntető törvénykönyvnel többet ér az olyan haladás, mely büntettek megelőzését eredményezi.

Ezt a végtelenül bölcs elvet követte a magyar tanítótság is, midőn az utóbbi években állandóan felszinen tartotta az erkölcsei nevelés egyik legnagyobb ellenségének; a mozinak a megrendszabályozását. Mintegy három éve a Keresztély Tanítók Országos Egyesülete terjedelmes memorandumban mutatott rá arra, mint lehet a mozgósínház a népműveltség egyik nélkülözhetetlen forrása. Amde a belügyminisztériumban is ott settenkedik a magyar bürokratizmus s ezen végtelenül fontos ügyben csak nem történik semmi. Vagy talán az is törődés, hogy a főkapitány magyar föllirást is kíván a filmekben. Azért a tanítótságnak is morális kötelessége a jövő érdekében küzdeni a mozi reformjéért. Bécsben már sok történt, Beriinben még több. Az akkori erős kezű rendőrigazgató: Jagow szigorú rendejelet készítet a mozi-sínházak részére. A rendelet szerint a hat éven alul gyermekek egyáltalán nem mehetnek moziba. A 6—14 év közötti gyermekeknek pedig nem szabad felnöttek részére rendezett előadáson részt venni. — Gyermekek csak külön ifjusági előadáson vehetnek részt. A rendőrség kino-osztályának cenzora a tanítótság közreműködésével végzi a munkáját. A jóváhagyott képek feltűnő helyen nyernek bélyegeti mint Bécsben is szokásos, Amerikában, a szabadság hazájában pedig a minisztériumnak egész külön osztálya intézi a mozgósínházaknak az ügyeit.

A sajtó és a színház minden szónál jobban igazolja azt, hogy kulturtényezővel mint lehet visszaélni, különösen akkor, ha ezek sivárelkü üzerek kezébe kerülnek, kiknél a morális és etikai szempontok mérlegénél mindig nagyobb súly a pénz. Mozigósínház tulajdonos csekély befektetéssel, mert hisz sem művészi személyzetet nem fizet, sem díszletekre nem szorul, óriási jövedelemre tehet szert. Így egyes kapzsi vállalkozók hirtelen meggazdagodnak mások erkölcsei romlásán kultúrterjesztés álleple alatt, a köznek nem hasznára, hanem kárára. Okos példával járt elől Temesvár és Győr, hol a mozgósínházak tiszta jövedelmének 10—15 százalékát kötelesek befizetni kulturális célra. Így Temesvár évi 80—90.000 korona, Győr pedig 30.000 korona jövedelemhez jut. Ehből is világosan kitűnik, hogy az élelmes vállalkozók mily óriási jövedelemre tesznek szert — munka nélkül.

Jól ismerjük és értékeljük is a mozi kiváló kulturát terjesztö hatalmát, azt támogatni is kell, de ez nem zárja ki az ellenőrzést. Nem óhajljuk a mozikat megfojtani,

csak a népműveltség igaz áldásává akarjuk tenni, az erkölcstelen tendenciák kigyomlálásával. Az iskolákat illetőleg különösen örvendetes hírt kaptunk arról, hogy Thomas Alva Edison kézitáskában hordozható vetítő gépet talált fel, amelyben ötgyedórás előadáshoz ezerkét száz méteres film helyét 80 méteres kell csak. Így a mozi olcsóságánál fogva a falusi iskolákban is pusztá teoria, — hogy a mozgóképek az oktatásnak és nevelésnek igen hasznos eszközzé lehetnek — valóra lesz váltható.

Ha a mozgósínházak a polgári erkölcshökben garázda módon gázolhatnak sáros csizmával, akkor nagyon igaz az, hogy a néptanító a maga példás viseletében fel sem veheti a versenyt, a nyers ösztönökre, elektromos világításra támaszkodó mozikkal; mert az iskola ideáljai: a nem emberiségben nagy-szerű példaképek: Hunyadiak, Rákócziak mind elhalványulnak itt a párisi gaminok és a pesti jasszok homályában.

Ezek után már csak az lehet feladatunk, reá mutatni arra, mit is kell nekünk néptanítóknak állandóan sürgetnünk, míg cél nem érünk, hogy a mozikat oly vágányra terejljük, hol a népkulturának javát szolgálhassák.

a) Terjessze ki a belügyminister a mozgókra is a színházakra és egyéb nyilvános jellegű összejöveletekre kötelező rendőri ellenőrzést.

b) Az ellenőrzö rendőrtiszviselőnek álljon jogában az előadást haladéktalanul betiltatni, ha az nemzeti, erkölcsei, vagy társadalmi tekintetben romboló irányu.

c) Rendelje el a törvényhozás, hogy mozgósínház nyitásra engedélyt legalább hat középiskolát végzett, erkölcseleg kifogástalan egyénnek ad.

d) Gyermekek csak meghatározott előadásokra bocsájtassanak. Hét órán túl csak 16 éven felüliek mehetnek mozgósínházba.

e) A mozgósínházak műsorát egy arra rendelt bizottság engedélyezi. A bizottság tagjai: a mozi tulajdonos, a rendőrkapitány, az iskolaszéki elnök, egy tanító és egy műkritikus. Az engedélyezett filmek látható helyen lebélyegzendők.

f) A bruttó bevétel 15—30 százalékára kulturális célra megadóztatandó a tulajdonos.

Ilyen módon szután a mozgósínházak a haladást szolgálhatják erkölcsei értékek veszélyeztetése nélkül és nem lesz baj, hanem örvendetes dolog a mozi szeretete. Egyben megnyugvással pillanthatunk a jövőbe, mikor a megélhetéshez szükséges műveltséget az emberek a moziból fogják meríteni!

Szerkesztésért felelős a kiadó.

841—1913 végreh. sz.

Árverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bgyarmati kir. törvényszéknek 1912 évi 10162. sz. végzése következtében Dr. Essösy Béla szécsényi ügyvéd javára 135 kor. s jár erejéig 1912. évi november hó 25-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 800 koronára becsülöi következő ingóságok u. m. 2 verestarka ökör nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járás-bíróság 1912. évi V 4411 sz. végzése folytán 135 kor. lökekövetelés, ennek 1912. évi aug. hó 29-ik napjától járó 6 százalék kamatai, egyharmadszázalék váltódij és eddig összesen 35 kor. 65 fillérben bíróság már megállapított költségek és 2 korona 40 fill. árverés kitűzésdíj erejéig Pusztatercsen leendő megtartására 1914. évi január 16 5-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűtetik és shoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hiválnak meg, hogy az

érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felúlfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szécsény, 1913. dec. hó 14-én.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

811—1913 végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szécsényi kir. járásbíró-ságnak 1913. évi Sp. L. 1773. számú végzése következtében Dr. Essösy Béla szécsényi ügyvéd által képviselt Rimóczi urbéres közön-ség javára 37 K. 30 fill. s jár. erejéig 1913. évi július hó 3-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felúlfoglalt és 645 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 1 s. ecskavágó, 1 lehen és 3 m. fa nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járás-bíró-ság 1903-ik évi V 3117. számú végzése folytán 37 K. 30 fill. tőkekövelelés, és eddig összesen 58 kor.-ban bíróság már megállapított költség és 2 kor. 40 fill. árverés kiúzási díj erejéig Rimóczi leendő megtartására 1914. évi január hó 3-ik napjának délutáni 3 óraja határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felúlfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Szécsény, 1913. évi december 11-én.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

1109—1913. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bgyarmati kir. törvényszéknek 1912. évi 8494. és 8495. számú végzése következtében Dr. Essösy Béla szécsényi ügyvéd javára 50 K. és 199 kor. 60 fill. s jár. erejéig 1912. évi nov. hó 13-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felúlfoglalt és 650 kor.-ra becsült következő ingóságok u. m.: 2 ökr. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járás-bíró-ság 1912-ik évi V 4441. számú végzése folytán 90 kor. és 199 kor. 60 fill. tőkekövelelés, ennek 1912. évi aug. hó 25. napjától járó 6 százalékos kamatai egyharmadszázalékos váltódíj és eddig összesen 93 kor. 15 fill.-ben bíróság már megállapított költségek és 2 kor. 40 fill. árverés ki. díj erejéig Rimóczi

leendő megtartására 1914. évi január hó 8-ik napjának délutáni 2 óraja határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felúlfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Szécsény, 1912. évi dec. hó 12-én.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

Egyhálószoba bútor azonnal eladó.

Klein Henrik porcelánkereskedőnél Szécsény.

ULIP ISTVÁN

élővirág-terme

LOSONCZ, Rákóczi-utca 18 sz.

— TELEFON-SZÁM: 123. —

Legjobb élővirág bevásárlási forrás!

Izléses mukaért többszörösen első díjjal
kitüntetve.

Műkoszorúk és szallagok
mindig raktaron tartatnak.

Megrendeléseket elfogad:

GLATTSTEIN ADOLF — SZÉCSÉNY.

GLATTSTEIN ADOLF

könyvnyomdája,

könyv, írószere- s papírkereskedése.

M. kir. dohány- és szivar-árúdája.

a „Szécsényi Hírlap” kiadóhivatala.

SZÉCSÉNY, (NÓGRÁDMEGYE) RÁKÓCZI-ÚT 585.

Készít minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat díszes, pontos és gyors kivitelben bámulatos olcsó árakon.

Videki megrendelések a legrövidebb idő alatt teljesítetnek.

Állandó raktár: mindenféle papirosokból, rajz- és írószerekből, ügyvédi-, közigazgatási- s különböző hivatali nyomatványokból.